

Β' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες:

ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ	Αρσενικά και θηλυκά σε -ος και ουδέτερα σε -ον .
ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ	Αρσενικά και θηλυκά σε -ους και ουδέτερα σε -ουν .
ΑΤΤΙΚΟΚΛΙΤΑ	Αρσενικά και θηλυκά σε -ως και ουδέτερα σε -ων .

Α. ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΠΡΟΣΕΧΟΥΜΕ:

- Αρσενικά και θηλυκά έχουν και στους δύο αριθμούς ίδιες καταλήξεις, οπότε ξεχωρίζουμε το γένος από το άρθρο που τα συνοδεύει.
- Τα ουδέτερα στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική ενικού και πληθυντικού αριθμού έχουν ίδια κατάληξη.
- Διαβάζουμε προσεκτικά όλους τους κανόνες τονισμού (δείτε παλαιότερη ανάρτηση).

ΚΛΙΣΗ

1

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ
ὁ κίνδυν- ος τοῦ κινδύν- ου τῷ κινδύν- ω τόν κίνδυν- ον ὦ κίνδυν- ε	ἡ ἄμμ- ος τῆς ἄμμ- ου τῇ ἄμμ- ω τήν ἄμμ- ον ὦ ἄμμ- ε	τό μνημεῖ- ον τοῦ μνημεῖ- ου τῷ μνημεῖ- ω τό μνημεῖ- ον ὦ μνημεῖ- ον
οἱ κίνδυν- οι τῶν κινδύν- ων τοῖς κινδύν- οις τούς κινδύν- ους ὦ κίνδυν- οι	αἱ ἄμμ- οι τῶν ἄμμ- ων ταῖς ἄμμ- οις τάς ἄμμ- ους ὦ ἄμμ- οι	τά μνημεῖ- α τῶν μνημεῖ- ων τοῖς μνημεῖ- οις τά μνημεῖ- α ὦ μνημεῖ- α

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Σπάνια η κλητική ενικού των αρσενικών και θηλυκών έχει κλητική όμοια με την ονομαστική, π.χ. ὦ λόγε/λόγος.
Αλλά η κλητική ενικού του ουσιαστικού ὁ ἀδελφός → ὦ ἀδελφε
- Το **δίχρονο της παραλήγουσας είναι σχεδόν πάντα βραχύ**.
Προσοχή στα: ἄθλος, Κῦρος, μῦθος, σῖτος, ἄθλον (= ἐπαθλον), σῦκον, φυλόν (=γένος, φυλή).
- Το ουσιαστικό «ὁ σῖτος» έχει πληθυντικό «τά σῖτα» · ανήκει στα ανώμαλα κατά το γένος (ενικός=αρσενικό, πληθυντικός=ουδέτερο).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

ὦ καρπέ		τῶν γυμνασίων	
τῇ διαγωνίῳ		τοῦ ἐχθροῦ	
ταῖς καμίνοις		τῆς ἐξόδου	
τῶν πλοίων		τὴν κάμηλον	
ὁ θρῦλος		τῷ στίβῳ	
τὸ τέκνον		τόν πίθον	
τοῖς παιδίοις		ἡ διάλεκτος	
τῷ ἀνακτόρῳ		τούς κύκλους	

2. Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις και των δύο αριθμών των παρακάτω ουσιαστικών: τὸ ἄροτρον, ἡ διάλεκτος, τὸ χωρίον, ἡ ἔλαφος, ὁ καρκίνος, ἡ βίβλος.

3. Να γράψετε τα ουσιαστικά στην πτώση που ζητείται:

ὁ κίνδυνος: δοτική ενικού
ὁ στρατηγός: δοτική πληθυντικού
ἡ εἴσοδος: γενική ενικού
τὸ παιδίον: γενική ενικού
ὁ πάππος: κλητική ενικού
ἡ ὁδός: ονομαστ. πληθυντικού
ὁ κύκλος: αιτιατική ενικού
ὁ ὕμνος: κλητική ενικού

Β. ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΚΛΙΣΗ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ
ὁ ἀπόπλ- ους ῥ-οῦς τοῦ ἀπόπλ- ου ῥ-οῦ τῷ ἀπόπλ- ω ῥ-ῶ τόν ἀπόπλ- ουν ῥ-οῦν ῶ ἀπόπλ- ου ῥ-οῦ	ἡ πρόχ- ους (το κανάτι) τῆς πρόχ- ου τῇ πρόχ- ω τήν πρόχ- ουν ῶ πρόχ- ου	τό ὅστ- οῦν τοῦ ὅστ- οῦ τῷ ὅστ- ῶ τό ὅστ- οῦν ῶ ὅστ- οῦν
οἱ ἀπόπλ- οι ῥ-οῖ τῶν ἀπόπλ- ων ῥ-ῶν τοῖς ἀπόπλ- οις ῥ-οῖς τούς ἀπόπλ- ους ῥ-οῦς ῶ ἀπόπλ- οι ῥ-οῖ	αἱ πρόχ- οι τῶν πρόχ- ων ταῖς πρόχ- οις τάς πρόχ- ους ῶ πρόχ- οι	τά ὅστ- ᾶ τῶν ὅστ- ῶν τοῖς ὅστ- οῖς τά ὅστ- ᾶ ῶ ὅστ- ᾶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Όσα ουσιαστικά πριν το χαρακτήρα (το τελευταίο γράμμα του θέματος) **ο** έχουν άλλο **ο** ή **ε**, συναιρούνται σε όλες τις πτώσεις.
- Η διαφορά των συνηρημένων ουσιαστικών από τα ασυναίρετα είναι στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική ενικού. Στις υπόλοιπες πτώσεις έχουν τις ίδιες ακριβώς καταλήξεις.
- Τονίζονται όπου και όπως η ονομαστική ενικού.
- Όσα τονίζονται στη λήγουσα παίρνουν πάντα περισπωμένη, π.χ. πλοῦς.
- Όπως το ἀπόπλους κλίνονται: ὁ ἔκπλους, ὁ περίπλους, ὁ χειμάρρους (= ο χείμαρρος), ὁ Πειρίθους κ.ά.
- Όπως το ῥοῦς (=το ρεύμα) κλίνονται: ὁ νοῦς, ὁ πνοῦς (=η πνοή), ὁ χοῦς (=το χῶμα), ὁ πλοῦς, ὁ χνοῦς (= το χνούδι), ὁ θροῦς (=ο θόρυβος), ὁ ἀδελφιδοῦς (= ο ανιψιός), ὁ θυγατριδοῦς (=ο γιος της θυγατέρας) κ.ά.
- Όπως το ὅστοῦν κλίνεται τὸ κανοῦν= το κάνιστρο, το καλάθι.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να σημειώσετε την ένδειξη "Σωστό-Λάθος" διορθώνοντας τους λανθασμένους τύπους:

- ὁ ῥοῦς →
ὁ νοῦς →
οἱ νοῖ →

τούς πλούς →
 τόν κοῦν →
 τοῖς χειμάρροις →
 τοῦ Πειρίθους →
 ὦ ἀδελφιδέ →

2. Να κλίνετε τα παρακάτω ουσιαστικά και στους δύο αριθμούς
 (προσοχή στον τονισμό): ὁ χειμάρρους, ὁ θροῦς, τό κανοῦν.

Γ. ΑΤΤΙΚΟΚΛΙΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΚΛΙΣΗ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ
ὁ πρόνε- ως νε-ὼς (ο ναός)	ἡ ἄλ- ως (το αλώνι)	τό ἀνώγε- ων
τοῦ πρόνε- ω νε-ὦ	τῆς ἄλ- ω	τοῦ ἀνώγε- ω
τῷ πρόνε- ω νε-ὼ	τῇ ἄλ- ω	τῷ ἀνώγε- ω
τόν πρόνε- ων νε-ὼν	τὴν ἄλ- ω(ν)	τό ἀνώγε- ων
ὦ πρόνε- ως νε-ὼς	ὦ ἄλ- ως	ὦ ἀνώγε- ων
οἱ πρόνε- ω νε-ὼ	αἱ ἄλ- ω	τά ἀνώγε- ω
τῶν πρόνε- ων νε-ὼν	τῶν ἄλ- ων	τῶν ἀνώγε- ων
τοῖς πρόνε- ως νε-ὼς	ταῖς ἄλ- ως	τοῖς ἀνώγε- ως
τούς πρόνε- ως νε-ὼς	τάς ἄλ- ως	τά ἀνώγε- ω
ὦ πρόνε- ω νε-ὼ	ὦ ἄλ- ω	ὦ ἀνώγε- ω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Λέγονται αττικόκλιτα, γιατί συνηθίζονταν στην αττική διάλεκτο (αλλά και στην ιωνική).
- Κρατάνε **παντού το -ω**.
- Παίρνουν **υπογεγραμμένο -ι**, όπου στα ασυναίρετα ουσιαστικά υπάρχει -ι υπογεγραμμένο ή προσγεγραμμένο, δηλαδή, όπου η αντίστοιχη κατάληξη των ασυναίρετων ουσιαστικών έχει -ι, π.χ. (προνάρις)_πρόνεως.
- Τονίζονται όπου και όπως η ονομαστική ενικού.
- Η κλητική είναι όμοια με την ονομαστική.
- Μερικά ουσιαστικά σχηματίζουν την αιτιατική ενικού χωρίς το -ν, π.χ. τὴν ἔω(ν), τὸν Ἄθω(ν), τὴν Κῶ(ν), τὸν Μίνω(ν) κ.ά.

- Όπως ο πρόνεως (=ο πρόναος) κλίνονται κύρια ονόματα, π.χ. Μενέλεως, Τυνδάρεως, ό Δεξίλεως κ.ά.
- Όπως ο νεώς κλίνονται: ό λεώς (=ο λαός), ό ταῶς (= το παγόνι), ό λαγώς/λαγῶς (= ο λαγός), ή Κῶς κ.ά.
- Όπως η ἄλως κλίνονται: ή ἔως (=η αυγή), ό κάλως (= το χοντρό σχοινί), ό Ἄθως, ή Κέως, ό Μίνως κ.ά.
- Το ἀνώγεων είναι μοναδικό. Όπως αυτό κλίνονται μόνο τα ουδέτερα των αττικόκλητων επιθέτων.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να σημειώσετε την ένδειξη "Σωστό-Λάθος" δίπλα στον κάθε τύπο' όπου ο τύπος είναι λάθος να τον διορθώσετε:

τῆς ἔως →
 τῷ λεῶ →
 τόν Τυνδάρεων →
 τοῦ Μίνωα →
 τόν Δεξίλεων →
 οἱ ταῶ →
 τούς κάλως →
 τούς νεώς →
 τοῖς λαγῶς →
 οἱ ταῶς →

2. Να γράψετε τα ουσιαστικά των παρενθέσεων στην πτώση των λέξεων που τα προσδιορίζουν:

λαμπράς (ἔως) →
 γενναίοις (λεώς) →
 μεγαλοπρεπῇ (νεώς) →
 τινά (κάλως) →
 ἀγαθῷ (Μίνως) →
 βραδεῖ (ταῶς) →
 ταχέσι (λαγῶς) →
 συλληφθέντι (Δεξίλεως) →

3. Να κλίνετε τα παρακάτω ουσιαστικά και στους δύο αριθμούς:
 ό Μενέλεως, ή Κῶς, τό ἀνώγεων, ό Ἄθως, ό λεώς

Επιμέλεια:
Καρβελά Διονυσία